

Journal of Social Research in Uzbekistan**COOPERATION IN EDUCATION BETWEEN UZBEKISTAN AND GERMANY****Mardon Sultanov***Master's student**Jizzakh State Pedagogical University**Jizzakh, Uzbekistan***ABOUT ARTICLE**

Key words: Germany, Uzbekistan, educational relations, DAAD, VET, “all this is a family!”.

Received: 03.10.24**Accepted:** 05.11.24**Published:** 07.11.24

Abstract: This article is analyzed considering cooperation between Uzbekistan and Germany in the field of Education. In may 2023, details of President Shavkat Mirziyoyev's visit to Germany were reported. In addition, in this article we will talk about what educational relations are between Germany and Uzbekistan and the great interest in the study of German culture and language in Uzbekistan, as well as the establishment of partnerships with more than 30 German universities in the field of higher education at the moment.

O‘ZBEKISTON VA GERMANIYA VA O‘RTASIDA TA’LIM SOHASIDA HAMKORLIK**Mardon Sultonov***Magistratura talabasi**Jizzax davlat pedagogika universiteti**Jizzax, O‘zbekiston***MAQOLA HAQIDA**

Kalit so‘zlar: Germaniya, O‘zbekiston, ta’lim munosabatlari, DAAD, VET, “Bularning barchasi oila!”.

Annotatsiya: Mazkur maqola O‘zbekiston va Germaniya va o‘rtasida ta’lim sohasida hamkorlikni ko‘rib chiqqan holda tahlil qilingan. 2023 yil may oyida Prezident Shavkat Mirziyoyevning Germaniyaga tashrifi haqida ma’lumotlar berilgan. Bundan tashqari, ushbu maqolada Germaniya va O‘zbekiston o‘rtasida qanday ta’lim munosabatlari majudligi va O‘zbekistonda nemis madaniyati va tilini o‘rganishga katta qiziqish mavjudligi hamda hozirgi paytda oliy ta’lim sohasida Germaniyaning 30 dan ortiq oliy o‘quv yurtlari bilan sheriklik aloqalari o‘rnatilganligi haqida haqida so‘z yuritamiz.

СОТРУДНИЧЕСТВО В СФЕРЕ ОБРАЗОВАНИЯ МЕЖДУ УЗБЕКИСТАНОМ И ГЕРМАНИЕЙ

Мардон Султанов

студент магистратуры

Джизакский государственный педагогический университет

Джизак, Узбекистан

О СТАТЬЕ

Ключевые слова:	Германия, Узбекистан, образовательные отношения, DAAD, ПОО, «Все это семья!»	Аннотация:	Данная статья
		анализируется с учетом сотрудничества Узбекистана и Германии в сфере образования. Была предоставлена информация о визите Президента Шавката Мирзиёева в Германию в мае 2023 года. Кроме того, в данной статье описаны образовательные отношения между Германией и Узбекистаном и большой интерес к изучению немецкой культуры и языка в Узбекистане, а также современный высокий уровень речь идет об установлении партнерских отношений с более чем 30 высшими учебными заведениями Германии в сфере образования.	

KIRISH

So‘nggi yillarda O‘zbekiston va Germaniya hamkorligi izchil rivojlanib bormoqda. Mamlakatlarimiz o‘rtasidagi hamkorlik ko‘p qirrali xususiyaga ega bo‘lib, savdo-iqtisodiy, investitsiyaviy va texnologik sohalarni qamrab oladi. Xavfsizlik, inson huquqlari himoyasi, atrof-muhitni muhofaza qilish, fan va ta‘lim, madaniy aloqalarni kengaytirish va turizm sohasida almashinuv kabi sohalarda samarali hamkorlik qilib kelinmoqda.

O‘tgan yillar davomida Germaniya O‘zbekistondagi turli ta‘lim loyihalarini qo‘llab-quvvatladi, jumladan, kasb-hunar ta‘limi muassasalari uchun treninglar va maslahatlar berish hamda O‘zbekistonda nemis tilini rivojlantirishni qo‘llab-quvvatlash. So‘nggi yillarda O‘zbekistonda nemis tili kurslari va til markazlari tashkil etilgani ham ko‘paymoqda. Bundan tashqari, ikki davlat o‘rtasida ta‘lim va madaniyatga oid ko‘plab ikki tomonlama shartnomalar imzolangan bo‘lib, ular Germaniya va O‘zbekistondagi universitetlar, ilmiy muassasalar va ta‘lim tashkilotlari o‘rtasida hamkorlik va almashinuvni yo‘lga qo‘ygan. Umuman olganda, Germaniya va O‘zbekiston o‘rtasidagi ta‘lim sohasidagi aloqalar mustahkam bo‘ldi va rivojlanib bormoqda, ikki tomon ham ikki davlat o‘rtasidagi munosabatlarni mustahkamlashda ta‘lim va madaniy almashinuv muhimligini e‘tirof etadi. Germaniya va O‘zbekiston o‘rtasidagi ta‘lim munosabatlariga oid qo‘shimcha tafsilotlar: 1994-2014-yillarda Germaniya o‘zining Akademik almashinuv xizmati (DAAD) orqali o‘zbekistonlik talabalarga Germaniya universitetlarida o‘qish uchun 4700 ga yaqin stipendiya ajratdi. 1995-yilda Germaniya ko‘magida Toshkent xalqaro maktabi tashkil etilgan bo‘lib, u O‘zbekistondagi turli millat

o'quvchilariga, jumladan, nemis tili kurslariga ta'lim beradi. 2008-yilda Toshkentda Nemis- O'zbek universiteti tashkil etilgan bo'lib, u muhandislik, iqtisod va tilshunoslik va boshqalar bo'yicha dasturlarni taklif etadi. 2012-yilda Inson huquqlari bo'yicha O'zbek- Germaniya Forumi tashkil etilgan bo'lib, uning maqsadi ta'lim va madaniy tashabbuslar orqali O'zbekistonda inson huquqlari va demokratiyani rivojlantirishga qaratilgan. Germaniya hukumati O'zbekistonda yangi maktablar qurish va o'quv materiallarini ishlab chiqish kabi turli ta'lim loyihalarini ham moliyalashtirdi. So'nggi yillarda Germaniya va O'zbekiston o'rtasidagi munosabatlarda kasbiy ta'lim va kasb-hunar ta'limiga (VET) e'tibor kuchaymoqda, Germaniyaning O'zbekistondagi Savdo palatasi kabi nemis tashkilotlari O'zbekistondagi kasb-hunar ta'limi muassasalari uchun trening va maslahatlar bermoqda. Germaniya va O'zbekiston o'rtasidagi ta'lim sohasidagi munosabatlar akademik almashinuv, til ta'limi va kasb-hunar ta'limi kabi sohalarda hamkorlik va o'zaro yordam bilan ajralib turadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METADALOGIYASI

Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri Ibrohim Abdurahmonov O'zbekiston Respublikasi Bosh vaziri boshchiligidagi delegatsiya tarkibida Germaniya Federativ Respublikasida bo'lib, tashrif doirasida qator uchrashuvlar olib bordi va ikki tomonlama hamkorlikni rivojlantirish bo'yicha qator kelishuvlarga erishdi.

Xususan, Germaniya Federal Ta'lim va tadqiqotlar vazirligi (BMBF) Davlat kotibi Tomas Reychel bilan uchrashuv o'tkazildi. Uchrashuvda hamkorlikda amalga oshirilgan ishlar va istiqboldagi rejalar muhokama etildi.

Uchrashuv natijasida tomonlar O'zbekiston–Germaniya olimlari o'rtasida muloqotni rivojlantirish maqsadida Qo'shma ilmiy loyihalar tanlovini tashkil etish va ushbu maqsadda moliyaviy mablag'larni jalb etishga kelishdilar.

O'zbekistonlik yosh olimlar uchun ilmiy stajirovka dasturlarini tashkil etish. BMBF bilan hamkorlikda yurtimiz olim va tadqiqotchilarning Germaniyaning ilg'or ilmiy muassasalari va laboratoriyalarida malakasi oshirilishi muhokama qilindi.

Shuningdek, Germaniya xalqaro hamkorlik jamiyati (GIZ) bilan «O'zbekistonda kasb-hunar ta'limi tizimini isloh qilish va modernizatsiyalash jarayonlari qo'llab-quvvatlash» hamda «Markaziy Osiyoda iqtisodiy o'sish tarmoqlari uchun professional ta'lim» loyihalarini amalga oshirish bo'yicha muzokaralar olib borildi. Bundan tashqari, professional ta'lim sohasida Germaniyaning "KfW" banki ko'magida "Professional ta'lim tizimini takomillashtirish" loyihasini qo'llab-quvvatlashga kelishildi.

2019-yilda Toshkent davlat texnika universiteti qoshida Germaniya Federal Ta'lim va tadqiqot vazirligi moliyalashtirish asosida Germaniya-O'zbekiston amaliy tadqiqotlar instituti (GUIAR) tashkil etildi. Institut qayta tiklanadigan energiya, suv resurslarini boshqarish va qurilish muhandisligi

kabi sohalarda amaliy tadqiqotlarni rivojlantirishni maqsad qilgan. 2020-yilda Germaniya Akademik almashinuv xizmati (DAAD) “Universitet- biznes hamkorligi” nomli yangi dasturni ishga tushirdi, uning maqsadi O‘zbekiston universitetlari va nemis kompaniyalari o‘rtasida muhandislik, informatika va tabiiy fanlar kabi sohalarda hamkorlikni rivojlantirishga qaratilgan. COVID-19 pandemiyasi davrida Germaniya hukumati O‘zbekistonga masofaviy ta’lim tashabbuslarini amalga oshirish uchun uskunalar xarid qilish uchun moliyaviy yordam ko‘rsatdi. Bu yordam o‘zbekistonlik talabalar va o‘qituvchilarni noutbuk va planshetlar bilan ta’minlashni o‘z ichiga olgan. 2021-yil may oyida Germaniya va O‘zbekiston “Oliy ta’lim sohasida hamkorlik to‘g‘risida qo‘shma deklaratsiya”ni imzoladilar. Deklaratsiya ikki davlat o‘rtasidagi ta’lim sohasidagi aloqalarni yanada mustahkamlash, akademik almashinuvni rag‘batlantirish, qo‘shma ilmiy loyihalarni qo‘llab-quvvatlash, kasb-hunar ta’limi va o‘qitish tashabbuslarini kengaytirishga qaratilgan. Germaniya va O‘zbekiston o‘rtasidagi ta’lim sohasidagi aloqalar rivojlanishda va kengayishda davom etmoqda, bunda amaliy tadqiqotlarga, universitetlar va biznes o‘rtasida hamkorlikni mustahkamlashga, pandemiyadan keyin masofaviy ta’lim tashabbuslarini qo‘llab-quvvatlashga e’tibor kuchaymoqda.

Gyote instituti Toshkentdagi nemis o‘quv zali bilan birgalikda Andijon va Urganchdagi ikkita kutubxona bilan hamkorlik qiladi. Ushbu tarmoqda mamlakatning barcha hududlarida joylashgan kutubxonalar Germaniyaga tegishli axborot vositalaridan bevosita foydalanish imkoniyatiga egalar. Asosiy mavzular: belletristika va o‘lkashunoslikka oid va boshqa mamlakatlarda o‘qituvchilar va talabalar uchun nemis tilini chet tili sifatida o‘rgatish, pedagogika va ta’lim shakllari kabi mavzular. Hamkorlikdagi kutubxonalar va o‘quv zallari qabul qiluvchi davlatlardagi kutubxonalar tizimiga kiritilgan. Shu tariqa, hamkor kutubxonalar kutubxona uchun qulay imkoniyatlar va maxsus infratuzilmani taqdim etadi. Gyote instituti hamkor kutubxonalarga har yili ta’lim va axborot materiallarini taqdim etadi.

2022-yil 14-15-aprel kunlari 19-sonli PASCH maktabi nemis tili A1+ va B1 darajasidagi o‘quvchilari bilan Urganch shahridagi Gyote Institutining hamkor kutubxonasida “Bularning barchasi oila” ko‘rgazmasiga tashrif buyurdi. O‘quvchilarga ko‘rgazma taqdim etilib, ular bu borada ma’lumotlarga ega bo‘lgan qisqa ekskursiyadan so‘ng “Bularning barchasi oila!” ko‘rgazmasi doirasida qiziqarli mahorat darslari boshlandi.

Ayniqsa, guruhlariga bo‘linib bajarilgan so‘nggi topshiriq qiziqarli bo‘ldi, bunda o‘quvchilar 10 daqiqa ichida kitob tanlashlari, o‘z tanlovlarini asosida kichkina mavzuda rollar ijro etishlari kerak edi.

Shundan keyin yana 10 daqiqa mobaynida rollarga bo‘linib o‘yinlar namoyish etildi. Mahorat darslari yakunida ko‘rgazma birinchi navbatda kimga va nima uchun mo‘ljallanganligi, uning foydali tomonlari, tinglovchilarga ayniqsa qaysi kitoblarni tavfsiya etish joyiz degan 10 daqiqalik savol-javoblar bilan o‘tdi.

O'quvchilar nemis tilidagi adabiyotlarni mutolaa qilish bilan birga, oila tushunchasi, ota-ona va farzand munosabatlari, tarbiyasi kabi ko'plab qiziqarli mavzularda bahs-munozara qilishdi. Ko'rgazma doirasida tashkillashtirilgan mahorat darslari o'quvchilarda katta taassurot qoldirdi.

Myunhen Xalqaro Yoshlar Kutubxonasi va Toshkent Goethe instituti tomonidan tashkillashtirilgan ushbu ko'rgazma may oyining o'rtalarigacha sizga hamkor kutubxonamizga kelib, kitoblarni oilangiz bilan birga mutolaa qilish imkonini beradi.

MUHOKAMA

Ijtimoiy taraqqiyotning global va ustuvor tamoyillaridan biri – inson faoliyati barcha bosqichlarida, jumladan, fan va ta'lim sohalarida namoyon bo'ladigan integratsiya jarayonidir.

O'zbekiston bilan Germaniya o'rtasida fan va ta'lim sohasidagi hamkorlik ko'p yillik tarixga ega. Xususan, germaniyalik olimlar, ilmiy doira vakillari azaldan yurtimiz tarixi, milliy urf-odat va an'analarga katta qiziqish bilan qaragan. O'z navbatida, mamlakatimiz keng jamoatchiligi ham Germaniyaning o'tmishi va zamonaviy rivojlanish yo'li, ijtimoiy-iqtisodiy qiyofasini o'rganishga alohida ahamiyat bergan.

Shu o'rinda "Markaziy Osiyo" atamasi birinchi marta taniqli nemis olimi Aleksandr fon Humboldt tomonidan 1843-yili Parijda nashr etilgan uch jildli "Markaziy Osiyo tog' tizmalarini tadqiq qilish va iqlimlarni taqqoslash" asarida qo'llanilganini eslash o'rinli. Unda olim ichki sug'orish tizimi va tog' tizmalarini o'rganish asosida Markaziy Osiyoni alohida, o'ziga xos mintaqa sifatida tasvirlaydi. Shundan so'ng "Markaziy Osiyo" tushunchasi bugungi kunga qadar geografik atama sifatida qo'llanib kelinmoqda.

Hozirgi kunda Germaniya ta'lim va kasbga yo'naltirish, ilm va ilmiy tadqiqotlarga keng e'tibor beradigan davlat sifatida tanilgan. Buni Nobel mukofoti sohiblarining 91 nafari ushbu davlat vakillari ekani ham tasdiqlaydi. Bugungi kunda mamlakatimizning 800 dan ortiq talaba-yoshlari, ilmiy tadqiqotchilari Germaniya oliy ta'lim muassasalarida ta'lim olayotganini ham ayni shu bilan izohlash mumkin. Ilg'or xorij tajribasini o'rganib, turli sohalardagi zamonaviy texnologiyalarni O'zbekistonda joriy etishni maqsad qilgan yoshlar uchun bunday imkoniyatlar mamlakatimiz tegishli vazirlik va idoralari bilan hamkorlikda Germaniya akademik almashuvlar xizmati, Toshkentdagi Gyote instituti, Konrad Adenauer va Fridrix Ebert nomidagi jamg'armalarining mamlakatimizdagi vakolatxonalari, Nemis xalq universitetlari assotsiatsiyasining Xalqaro hamkorlik bo'yicha instituti tashkilotlari tomonidan yaratilmoqda.

Keyingi yillarda ta'lim va ilm-fan sohasiga qaratilayotgan yuksak e'tibor, jumladan, yoshlarning xalqaro me'yorlar asosida bilim olishi uchun yaratilayotgan qulay sharoit, ilmiy-tadqiqot loyihalarini qo'llab-quvvatlash bo'yicha amalga oshirilayotgan ishlar ko'lami Germaniyada katta qiziqish uyg'otmoqda. Bu mamlakatlarimizning madaniy-gumanitar sohadagi hamkorligini yangi bosqichda rivojlantirishga xizmat qilmoqda.

Germaniya va O'zbekiston o'rtasidagi ta'lim sohasidagi munosabatlar so'nggi bir necha o'n yillikda sezilarli o'zgarishlarga duch keldi va bu munosabatlar o'rtasidagi ayrim farqlarni quyidagicha umumlashtirish mumkin:

1. O'zbekiston mustaqillikka erishgan dastlabki yillarda Germaniyaning ta'lim sohasidagi ishtiroki insonparvarlik yordami va texnik yordam ko'rsatish bilan cheklandi. Vaqt o'tishi bilan bu yordam kengayib, bir qator ta'lim dasturlarini, jumladan, akademik almashinuv va kasbiy ta'limni ham qamrab oldi.

2. Germaniyaning O'zbekiston bilan hamkorligi chuqurlashgani sari asosiy e'tibor yordam dasturlaridan uzoq muddatli hamkorlikka o'tildi. Bu hamkorliklar ikki mamlakat universitetlari, tadqiqotchilari va talabalari o'rtasida ko'plab hamkorliklarga olib keldi, bu esa akademik yuksalish va madaniy almashinuv uchun yangi imkoniyatlarni ochib berdi.

3. Germaniyaning O'zbekiston ta'lim sohasidagi o'рни asosan oliy ta'limga yo'naltirilganligidan kasbiy ta'lim va til o'rgatish sohasiga aylandi. Bu kengayish ko'proq o'zbekistonliklarga amaliy ko'nikmalarga ega bo'lish, til qobiliyatini oshirish va ishga joylashish imkoniyatlarini oshirish imkonini berdi.

4. Germaniya va O'zbekiston o'rtasidagi ta'lim sohasidagi munosabatlardagi o'tgan yillar davomidagi yana bir e'tiborga molik farq xususiy sektorning faol ishtiroki bo'ldi. Nemis kompaniyalari O'zbekistonda kasbiy ta'lim dasturlarini yo'lga qo'ydi, malakali ishchi kuchini rivojlantirdi va mamlakatning jahon bozorlarida raqobatbardoshligini oshirdi.

Germaniya va O'zbekiston o'rtasidagi ta'lim sohasidagi aloqalar asosan asosiy gumanitar yordam va texnik yordamga yo'naltirilgandan turli sohalarni qamrab olgan yanada muhim va mazmunli uzoq muddatli hamkorlikka aylandi.

2023 yilning 27- aprel kuni, Germaniya iqtisodiyotining Markaziy Osiyodagi vakolatxonasi tashabbusi bilan Germaniya universitetlari va davlat idoralaridan tashkil topgan delegatsiya Toshkent shahridagi Turin Politehnika universitetiga tashrif buyurdi. Tadbirda Tyuringiyaning iqtisodiyot, oliy ta'lim va raqamli masalalar bo'yicha davlat kotibi boshchiligidagi Germaniyaning 6 ta universitetlari, Turingiya davlat idorasi, Germaniya iqtisodiyoti delegatsiyasi vakillari qatnashdi.

Tashrif doirasida delegatsiya a'zolari Toshkent shahridagi Turin universitetining texnoparki, laboratoriya va startup loyihalari bilan yaqindan tanishdi.

Uchrashuvda TTPU va Germaniya universitetlari, o'z faoliyatlari to'g'risida o'zaro ma'lumot almashdi. Hamkorlikni yanada kengaytirish maqsadida quyidagi yo'nalishlarini muhokama qildilar.

Xususan:

- Turin politexnika universiteti va Germaniya universitetlari o'rtasida hamkorlik bo'yicha o'zaro anglashuv memorandumini imzolash;
- TTPU talabalar uchun Germaniya sanoat korxonalarida amaliyot dasturlarini tashkil etish;

- Har ikki universitetlarda yozgi maktablarni (summer school) tashkil etish;
- Erasmus+ loyihalari bilan hamkorlik (Erasmus+ institutlararo kelishuvni imzolash);
- o'quv-ilmiy ma'lumotlar bazalaridan foydalanish uchun kutubxona resurslarini almashish va elektron resurslardan onlayn foydalanish;
- Xalqaro mobillik: Erasmus+ dasturlari tomonidan moliyalashtiriladigan talabalar va doktorantlar, tadqiqotchilar va o'qituvchilar almashinuvi;
- O'qitish sohasida xalqaro hamkorlik: bakalavr, magistratura va doktorantura dasturlari bo'yicha qo'shma dasturlarni yaratish.

Uchrashuv yakunida Nordxauzen amaliy fanlar universiteti bilan o'zaro anglashuv memorandumini va talabalarning almashinuvi to'g'risida bitim imzolandi. Qolgan universitetlar tomonidan ham hamkorlik bo'yicha katta qiziqish bildirilib, kelgusida hamkorlik memorandumini imzolashga kelishib olindi.

2023 yil may oyida Prezident Shavkat Mirziyoyevning Germaniyaga tashrifi doirasida davlatimiz rahbari germaniyalik hamkasbi bilan birgalikda Berlindagi Jeyms Simon galereyasida tashkil etilgan «O'zbekiston arxeologik xazinalari – Aleksandr Makedonskiydan Kushonlar davrigacha» ko'rgazmasining ochilishida ishtirok etdi. Ko'rgazma 2024-yil 14-yanvarga qadar davom etadi va uning faoliyati davomida Germaniya jamoatchiligi hamda mamlakat mehmonlarini o'zbek xalqining boy tarixi, betakror madaniyati va an'analari bilan tanishtiruvchi turli madaniy tadbirlar o'tkazilmoqda. Ko'rgazmadan O'zbekistondagi 9 ta muzey kolleksiyasidan 285 ta tarixiy ashyolar namoyish etilyapti.

O'z navbatida, O'zbekistonda ham Germaniya, uning madaniyati, tili, ta'lim va biznes imkoniyatlariga qiziqish ortib bormoqda.

Bugungi kunda O'zbekistonda qariyb 300 ming maktab o'quvchilari Gyote, Shiller va Kant tilini o'rganmoqda. 24 ta maktabda nemis tili chuqurlashtirilgan tarzda o'rgatilyapti. Ulardan 6 tasi, ya'ni Toshkent, Samarqand, Marg'ilon, Farg'ona, Andijon va Buxoro shaharlaridagi maktablar nemis tili diplomini berish huquqiga ega. Shuningdek, 4000 dan ortiq o'zbekistonlik aspirant va doktorantlar Germaniyaning turli universitetlarida tahsil olmoqda.

Hozirgi kunda O'zbekistonda Gyote instituti, Germaniya Xalq universitetlari assotsiatsiyasining Xalqaro hamkorlik instituti, Xorijdagi maktablar markaziy boshqarmasining vakolatxonasi muvaffaqiyatli faoliyat yuritmoqda. Ular bilan bir qatorda yurtimizda K.Adenauer va F.Ebert fondlarining ijtimoiy-iqtisodiy sohalardagi loyihalarni amalga oshirishga ko'maklashuvchi vakolatxonalari ochilgan.

Hududlararo hamkorlik doirasida Toshkent va Berlin, Buxoro va Bonn shaharlari o'rtasida birodarlik aloqalari o'rnatilgan. Samarali madaniy-ma'rifiy almashinuvlar, barqaror rivojlanish loyihalari amalga oshirilmoqda.

Bugungi kunda O‘zbekistonda 5 mingga yaqin etnik nemis millatiga mansub aholi istiqomat qiladi. Ularga o‘z milliy an‘analari va madaniyatini asrab-avaylash bo‘yicha barcha sharoitlar yaratilgan. Mamlakatimizda nemis millatiga mansub fuqarolar nafaqat o‘zbek jamiyatining ajralmas qismi, balki ikki davlatni bog‘lovchi ko‘prik sifatida ham ko‘riladi.

XULOSA

So‘nggi yillarda O‘zbekiston va Germaniya hamkorligi siyosiy, savdo-iqtisodiy, madaniy-ma‘rifiy, gumanitar yo‘nalishlarda muvaffaqiyatli rivojlanmoqda. Xususan, ikki davlat o‘rtasida fan va ta‘lim sohasidagi sheriklik ko‘p yillik tarixga ega. Germaniyalik olimlar, ilmiy doira vakillari azaldan yurtimiz tarixi, milliy urf-odati va an‘analariga jiddiy qiziqish bilan qaragan. O‘z navbatida, mamlakatimiz keng jamoatchiligi ham Germaniyaning o‘tmishi va zamonaviy rivojlanish yo‘li, ijtimoiy-iqtisodiy qiyofasini o‘rganishga alohida ahamiyat bergan.

Hozirgi kunda malakali mutaxassislar tayyorlash borasidagi tashabbuslarni qo‘llab-quvvatlash ko‘p qirrali O‘zbekiston – Germaniya munosabatining muhim qirrasini hisoblanadi. Geologiya fanlari universitetida Saksoniya federal yeri oliygohlari vakolatxonasi ochilishini ayni jarayonning davomi sifatida baholash mumkin.

Qayd etilganidek, so‘ngi vaqtda mamlakatimizda ta‘lim va ilm-fan sohasiga qaratilayotgan yuksak e‘tibor, jumladan, yoshlarning xalqaro me‘yorlar asosida bilim olishi uchun yaratilayotgan qulay sharoit, ilmiy-tadqiqot loyihalarini qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha amalga oshirilayotgan ishlar Germaniyada qiziqish uyg‘otmoqda. Umuman, bugungi kundagi umumiy sa‘y-harakatlar davlatlarimizning madaniy-gumanitar sohadagi hamkorligini yangi bosqichga ko‘tarishga xizmat qilmoqda.

Mazkur vakolatxonani ochishdan ko‘zlangan maqsad tog‘-kon, geologiya, mashinasozlik, materialshunoslik, geoekologiya, iqtisodiyot va biznesni boshqarish sohalari uchun mutaxassis tayyorlashda hamkorlik qilish va talabalar almashinuvini kengaytirishdir. Shuningdek, Saksoniyada o‘qish niyatidagi yoshlarning kasbiy tayyorgarligini oshirish uchun O‘zbekistonda tayyorlov kurslari tashkil qilish ham rejalashtirilgan.

2023 yilning 3-may kuni Berlin shahridagi Belvyu saroyida O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev va Germaniya Federativ Respublikasi Prezidenti Frank-Valter Shtaynmayerning muzokaralari bo‘lib o‘tdi.

O‘zbekistonda nemis tilini o‘rganish bo‘yicha kompleks dasturni tayyorlash, shu jumladan mamlakatimiz hududlarida Gyote Instituti faoliyatini kengaytirish yuzasidan kelishuvga erishildi.

Germaniya ham, O‘zbekistonda ham boshlang‘ich, o‘rta va oliy ta‘lim orqali inson kapitalini rivojlantirishga ustuvor ahamiyat beruvchi ta‘lim tizimlari yaratilgan. Germaniya kuchli kasbiy ta‘lim va ta‘lim tizimi bilan mashhur, O‘zbekistonda esa so‘nggi yillarda STEM ta‘limiga katta e‘tibor qaratilmoqda. Bundan tashqari, ikkala davlat ham almashinuv dasturlari, qo‘shma tadqiqot loyihalari

va universitetlar o'rtasidagi hamkorlik orqali o'z ta'lim tizimini xalqaro miqyosda rivojlantirishga harakat qildi. Bu ikki davlat talabalari uchun turli madaniyatlar bilan muloqot qilish va qimmatli xalqaro tajribaga ega bo'lish imkoniyatini yaratdi. Qiyinchiliklar nuqtai nazaridan, Germaniya ham, O'zbekiston ham ta'lim sohasidagi tengsizlik, xususan, kam ta'minlangan aholining ta'lim olish imkoniyati bilan bog'liq muammolarga duch keldi. Ikkala davlat ham o'z ta'lim tizimlarini tez o'zgarib borayotgan jahon iqtisodiyoti talablariga moslashtirishda qiynalmoqda. Umuman olganda, Germaniya va O'zbekiston o'rtasidagi ta'lim sohasidagi aloqalar ijobiy bo'lib, har ikki davlat kuchli ta'lim tizimini rivojlantirish va ta'lim sohasida xalqaro hamkorlikni rivojlantirish tarafdori ekanligini ko'rsatmoqda. Ta'lim sohasidagi tengsizlik va o'zgaruvchan iqtisodiy sharoitlarga moslashish kabi ba'zi qiyinchiliklarni yengib o'tish kerak bo'lsa-da, har ikki davlat tomonidan olib borilgan sa'y-harakatlar ularning jamiyatlari kelajagini shakllantirishda ta'limning ahamiyati haqida umumiy fikrni taklif qiladi. Doimiy hamkorlik va muloqot orqali ushbu ta'lim sohasidagi munosabatlar kelgusi yillarda rivojlanishi va har ikki davlatga foyda keltirishi uchun katta imkoniyatlar mavjud.

O'zbekistonda nemis madaniyati va tilini o'rganishga katta qiziqish mavjud. Nemis tili respublikada eng ko'p tarqalgan chet tillari orasida ikkinchi o'rinni egallaydi. Hozirgi paytda oliy ta'lim sohasida Germaniyaning 30 dan ortiq oliy o'quv yurtlari bilan sheriklik aloqalari o'rnatilgan bo'lib, talabalar, mutaxassislar va pedagog kadrlar almashinuvi yo'lga qo'yilgan. Ikki tomonlama madaniy-gumanitar munosabatlarni rivojlantirishda Toshkent va Berlin, Samarqand va Bremen, Buxoro va Bonn shaharlari o'rtasidagi hamkorlik aloqalari muhim rol o'ynaydi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. <https://1-resjst.uz/2023/03/11/germaniya-va-ozbekiston-oliy-talim-va-ilm-fan-sohasida-hamkorlik-mustahkamlanmoqda/>
2. https://www.goethe.de/ins/uz/uz/ueb/kooperationspartner/partnerbibliotheken.html#accordion_toggle_6600206_1
3. <https://uzsmart.uz/library/view/76479.html>
4. <https://www.academy.uz/uz/news/ozbekiston-germaniya-ilm-fan-va-talimdagi-hamkorlikning-yangi-bosqichi>
5. <https://polito.uz/uz/25188/>
6. <http://hm.tiame.uz/storage/web/source/1/Pedagogika%20va%20psixologiya-xodimlari/referat/Johon%20ta'limi%20tizimi%20fanidan%20Referat.pdf>
7. <https://www.uzbekistan.de/frontend/web/news/198?language=uz>
8. <https://abiturtest.uz/mavzular/germaniyada-talim-tizimlari/>
9. <https://www.samdu.uz/uz/news/42926>
10. https://world.uz/blog/view/o_vysshem_obrazovanii_v_germanii
11. <https://buxdu.uz/yangiliklar/1184/buxdu-hamda-germaniya-otm-lari-hamkorligi/>
12. <https://president.uz/oz/lists/view/6256>
13. <https://gov.uz/oz/news/view/2940/>
14. <http://arm.sies.uz/wp-content/uploads/2020/11/68-Xalqaro-iqtisodiy-munosabatlar.pdf>
15. <https://gk-usbekistan.de/uz/двусторонние-отношения/>